

РЕЦЕНЗИЯ

На хабилитационния труд, представен
от доцент д-р Милена Николаева Николова
за кандидатурата ѝ за академична длъжност „ПРОФЕСОР”
по шифър 05.08.04. ”Изкуствознание и изобразителни изкуства”
по дисциплината „Пространство, цвят, дизайн”
към катедра „Индустриален дизайн” при НХА София

Рецензент проф. Георги Асенов Гиков

На обявения в „ДВ” бр. 49 от 04. 06. 2013 год. конкурс за професор по шифър 05.08.04. ”Изкуствознание и изобразителни изкуства” за дисциплината „Пространство, цвят, дизайн” се явил един кандидат- доцент доктор Милена Николаева Николова.

Кандидата Милена Николова е родена на 02.09.1953год. в град София. Има диплома за висше образование по „Архитектура” от УАСГ– София, академична длъжност - „доцент” и научна степен „доктор”. Член е на САБ, член на група „Цвят”, член на дружество „Интерииор и дизайн” към САБ.

От 1995 година и до настоящия момент е преподавател към катедрите „Индустриален дизайн” и „Дизайн за детската среда”. Научна степен „доктор” защитава през 1998г., а през 2005г. , академична длъжност - „доцент” .

Представените като хабилитационен труд материали, изясняват изчерпателно, изследователската, научната, педагогическа и творческа дейност на кандидата. Оформени са в няколко броя папки, с писмени материали и цветни изображения, разделени тематично и портфолио с авторски разработки.

Темата на хабилитационния труд покрива проблематиката на водените от нея учебни дисциплини и е насочена към проблемите на цвета и пространството.

Представената като хабилитационен труд монография „Цветът в жилищния интериор”, във вид на книжно тяло с обем 342 страници, от които 203 стр. текст и 139 стр. цветен илюстративен материал, на издателство „Агенция Европрес”, е задълбочена научно-изследователска

работа с определена практическа насоченост. Изложението е добре структурирано и в добър стил.

В началото краткия исторически и съвременен преглед на основните характеристики на цвета въвежда изложението в разглежданата проблематика. Правилно са приведени различните аспекти на въздействието на цвета върху човека, физиологическо, психоемоционално и естетическо. Изследването е насочено не само към въздействието на отделните хроматични и ахроматични тонове, а съчетанието им в цветови композиции. Разгледаните различни цветови схеми, както и принципите на тяхното структуриране, показват дълбоко навлизане в познанието за природата на цвета и имат висока практическа насоченост. Значимостта на направените изследвания, анализи и заключения са подкрепени с цветен илюстративен материал. Изводите от тази първа част от монографията са подредени нагледно в строен графичен вид, в приложените в края таблици отнасящи се за цветовите композиции в интериора.

Интересен е приома да се изследва и анализира цветовата среда през различните исторически епохи. Смятам че в тази насока у нас няма такова изследване, особено за жилищния интериор. Направения анализ се стреми да открие причините, породили характерните цветови композиции в социалните взаимоотношения, от античния свят до множеството школи през 19 и 20 век. Тази част впечатлява със своя обем, над 120 страници текст, фактология и проблемност и има стойността на дисертационен труд.

Третата част на монографията е с научнопрактически характер. На базата на теоретичните изследвания, са приведени принципни хармонични цветови схеми от хроматични, неутрални и ахроматични тонове, както и съставните им отношения. Изследвани са естетическото, емоционалното, психоемоционалното и символичното въздействие на цветовия климат в интериорни, а също така в някои екстериорни решения. Изследвана е ролята на основните и вторични тонове от цветовия кръг, големината (мащаба) на цветоносителите с водещи и хармонизиращи тонове. Примерите и заключенията в текстовата част убедително са подкрепени с многобройни цветни илюстрации.

Четвъртата част „Методическа основа за изграждане на цветовата среда”, са изследвани всички аспекти, влияещи за изграждане на характерен цветови климат на различни интериорни пространства според тяхното предназначение. Показан е пътя за анализ на пространството, или система от пространства, както и елементите които организират тези пространства и създадената обемно-пространствена структура. Подчертано е влиянието на формата и пропорциите на пространствата, ролята на светлината, както естествена, така и изкуствена и възможностите, чрез силното психо-емоционално въздействие на цвета, да се коригират някои неудачи в интериора.

Разгледани са средствата на композицията и тяхното приложение при анализиране и решаване на проблемите свързани с изграждане на интериорни пространства. Формулирани са основните фактори влияещи върху избора на конкретно решение :

- Функционалната насоченост и предназначението на пространствата.
- Размерите на пространствата.
- Светлинните източници и географското иложение на пространствата.
- Времето от деня, през което пространството ще се ползва.
- Климата в региона и светлината, характерна за периода от денонощието, в който се ползва помещението.
- Преобладаващите цветове на околната среда, с които контактува интериорът.
- Характерът, възрастовите характеристики и начинът на живот на ползвателите.
- Ходовите линии и движението на потребителите в пространството.

Посочени са изискванията към осветлението за оптимално решаване на пространствата в жилищния интериор.

Формулирано е психо-физиологическото въздействие на цветовия климат в интериора.

Така структурирания материал, особено в третата и четвъртата част, със своя научно-изследователски подход, с подчертана практическа насоченост, се явява

като отлично учебно помагало при обучението на студенти в областта на дизайна и архитектурата.

След обстояния анализ на представената монография, съм убеден че така формулираните от Милена Николова приноси на труда, отговарят на истината.

Направеното изследване по темата говори за професионализъм, обширни познания по проблематиката и сериозно отношение. Голямия брой подбрани позовавания и цитати от източници и автори, внушителната библиография, както и допълнителните разяснителни бележки в края на отделните части, е доказателство за изследователската дейност и възможностите на кандидата, да открива, систематизира, анализира и да си служи с научна литература, касаеща избраната тема.

За сериозните научни занимания и теоретични разработки на Милена Николова говори и значителния брой публикации, за периода 2006-2013 година, по проблемите свързани с преподаваните от нея учебни дисциплини, проектирането и организиране на архитектурна среда, цветовото композиране на жилищни и обществени интериори и други

проблеми свързани с взаимодействието на цвета и пространството, а така също представяне на различни епохи, течения и отделни изтъкнати творци в областта. Докладите са изнесени на научни конференции, някои от които с международно участие, са представени в отделно книжно тяло с многобройни цветни илюстрации, което повишава значително прегледността на разглежданата проблематика. Към горното се прибавят и публикациите (в отделна папка) в периодични специализирани списания.

В портфолиото „Проекти и реализации”, с представените проекти за жилищен и обществен интериор, виждаме демонстрация на отлична симбиоза между теория и практика, в търсенията на художник с изострен усет към цветната композиция. Деликатното, приглушено, упокояващо въздействие на цветовете, за създаване на уютност и интимност в жилищните интериори, известна строгост при проекта за офиса, за създаване на делова атмосфера, е заменено с напълно противоположен подход, силно контрастно цветно решение, създаващо, впечатляващо, запомнящо се пространство, при разработката на комплекса „История на котвата” в град Ахтопол, с две изложбени зали и ресторант-музей. При всички показани разработки виждаме един много добре хармонизиран колорит на цветовете композиции.

Представената папка със студентски разработки, които са на много високо ниво, също са доказателство за професионалното майсторство и педагогическа вещина на Милена Николова.

За горното говори и представената папка с учебни програми (шест на брой), които са отлично изготвени и детайлно структурирани, с изчерпателна анотация за съответната дисциплина, разработени теми и достатъчна библиография.

Разглеждайки творческата автобиография на кандидата ще отбележа, че тя е впечатляваща. Владее три езика, френски, английски и руски, което е видно и от изследваната научна литература. Членува в Съюза на архитектите в България, група „Цвят”, дружеството „Интериор и дизайн” към САБ, и Комисията по издателска дейност към САБ. Освен това е член на Комисията по качеството на Приложен факултет към НХА и заместник председател на Общото събрание на факултет ПИ при НХА. През изминалия период е била научен ръководител на двама докторанти. Има участия в общи изложби, научни проекти към НХА и научни журита по ЗРАСРБ и др.

Запознавайки се с дейността на Милена Николова преди започването преподавателската ѝ работа в НХА, мога да отбележа, че тя е един активен професионалист, съчетаващ проектантска, теоретична, научна, административна и ръководна дейност, отдаващ цялата си енергия за професионалното си развитие в широко спектърно направление. Това се вижда и от многобройните реализирани проекти цитирани в творческата ѝ автобиография.

Притежава усет и качества за работа в колектив, което се отразява, както при работата и с колегите, така също и в съвместната ѝ работа с обучаваните студенти. Отличното и вписване в колектива, допринася за много добрите взаимоотношения в катедрите към които тя води занимания със студенти.

Като се позовавам на направения анализ на хабилитационния труд и горе казаното за творческия път, преподавателската и научна дейност на кандидата, с което определено допринася за доброто обучение и изграждане на бъдещи творци в областта на дизайна предназначен за оптимизиране пространствата на жизнената среда, препоръчвам на уважаемото научно жури на основание на ЗРАСРБ и правилника за неговото приложение в НХА да гласува присъждане на академична длъжност „ПРОФЕСОР” на арх. д-р Милена Николаева Николова, за представения от нея труд.

Рецензент: /П/
/ проф. Г. Гиков /